

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 11. ledna 2016
Sp. zn.: 7/2013/NZ/MLU

Vaše zn.: ÚZP 794/2015, OSP-642/2015

Vážený pane řediteli,

odpovídám na dopis JUDr. Lenky Havlasové ze dne 11. 11. 2015, která z Vašeho pověření reagovala na můj dopis výše uvedené spisové značky ze dne 29. září 2015.

Informovala jsem Vás o systémových doporučeních, která jsem adresovala Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu práce a sociálních věcí v návaznosti na vydání souhrnné zprávy¹ z návštěv domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem, které proběhly v letech 2013 a 2014. Veřejné zdravotní pojišťovně jsem doporučila, aby poskytla potřebnou součinnost při řešení problému hrazení ošetrovatelské a rehabilitační péče poskytované zaměstnanci pobytových zařízení sociálních služeb. Na základě zjištění z návštěv totiž uzavírám, že poskytování zdravotní péče přímo v zařízeních je nezbytností, nicméně nyní není zajištěna spolehlivě a dlouhodobě udržitelně, především v důsledku neuspokojivého systému financování. Jednotlivá zařízení musí zpravidla práci zdravotních sester z velké části sama platit, na úkor sociální péče.² Ministerstvom jsem doporučila, aby připravila řešení financování zdravotní péče poskytované klientovi pobytového zařízení sociálních služeb, účinné od 1. 1. 2017. Navrhuji, aby vycházelo z objektivního posouzení zdravotního stavu a potřeb klienta, přičemž lze použít podobný způsob, jaký se skrže lůžkoden a kategorizaci pacienta uplatňuje v léčebnách dlouhodobě nemocných. Dávám k úvaze zavést paušální částku k úhradě ošetrovatelské a rehabilitační péče nezávislou na indikaci jednotlivých úkonů lékařem.

V souladu se zákonem o veřejném ochránci práv³ jsem Vás vyzvala k vyjádření do 40 dnů. Vyjádření, které jsem nato obdržela, obsahuje několik nesouhlasných poznámek. Naopak nečtu v něm žádná konstruktivní sdělení, návrhy či přísliby. Obsahuje úvahu, zda klienti zařízení sociálních služeb pro seniory mají či nemají závažné zdravotní problémy, které by indikovaly hospitalizaci, a zda vzrůstající míra závislosti na pomoci jiné fyzické osoby implikuje nárůst potřeby zdravotních služeb. Obojí považuji za nerelevantní s ohledem na výše definovaný problém systému úhrad ošetrovatelské a rehabilitační péče. Stejně tak nevnáší do problému nastavení úhrad žádné světlo konstatování, že Všeobecná zdravotní pojišťovna hradí svým pojištěncům veškerou zdravotní péči indikovanou ošetřujícím lékařem; to jsem nezpochybňovala. Vyjádření přináší konkrétní argumenty k mému návrhu pojmout úhradu formou paušální platby (lůžkoden), nicméně i zde je považuji

¹ Veřejný ochránce práv. Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv [on-line]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv 2015 [cit. 10. 7. 2015]. Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Socialni_sluzby/2015_Zprava_domovy_p_ro_seniory.pdf.

² V podrobnostech Vás odkazuji na s. 14 a 15 zprávy, ale je mi známo, že Všeobecná zdravotní pojišťovna se tímto problémem zabývá, jak ostatně ve zprávě také zmiňuje.

³ zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, § 21a odst. 4

za neuspokojivé. Mám snad považovat argument, že při změně způsobu úhrady bude nutné počítat s navýšením vynaložených prostředků oproti současnému stavu, za důvod pro akceptaci dosavadního nespravedlivého způsobu? Anebo že systém paušální úhrady, který – jak vyjádření uvádí – není dostatečně flexibilní a znemožňuje kontrolu poskytované péče, je nepřijatelný v sociálních službách, když ovšem úhrada lůžkové péče ve zdravotnictví je postavena právě na něm?

Vnímám, že primárním adresátem mého doporučení jsou gestční ministerstva, která ostatně tento problém minimálně připouštějí a do jisté míry se také snaží řešit (viz například návrh Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025). Na této úrovni již zdá se není sporu o tom, že je třeba lépe definovat zdravotně sociální služby a novelizovat zdravotnickou legislativu (návrh obsahuje i preferenci zavedení paušální platby). Nicméně postoj největší zdravotní pojišťovny v České republice je v této souvislosti významný a v praxi má i konkrétní účinky, proto nepovažuji vyjádření Všeobecné zdravotní pojišťovny za formalitu a budu s ním dále pracovat.

Po formulaci systémových doporučení připravuji první vyhodnocení jejich dopadu a budu zvažovat další kroky. V této souvislosti Vám nabízím možnost dosavadní vesměs nevstřícné vyjádření Všeobecné zdravotní pojišťovny doplnit nebo změnit. Vaši případnou reakci budu očekávat do 15 dnů od doručení tohoto dopisu.

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
Ing. Zdeněk Kabátek
ředitel
Všeobecná zdravotní pojišťovna
Orlická 4/2020
130 00 Praha 3

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112